

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET 2.
KONSULTASJONSMØTET 25. APRIL 2025**

Til stede: *Fra staten:* Kommunal- og distriktsminister Kjersti Stenseng, statssekretær Emil Raaen (KDD), statsråd Kari Nessa Nordtun (KD), statssekretær Per Olav Skurdal Hopsø (AID), statssekretær Kjetil Edvardsen (BFD), statssekretær Ellen Rønning-Arnesen (HOD), statssekretær Trude Solheim (KUD)

Fra KS: Styreleder Gunn Marit Helgesen, 1. nestleder Odd Stangeland, 2. nestleder Aud Hove, Anette Solli (Fylkesordfører-/rådslederkollegiet), Bjørn Fauchald (Sentralt kommunedirektørutvalg), Solveig Helene Olsen (Fylkeskommunekollegiet), Geir Aga (adm.), Tor Arne Gangsø (adm.), Kristin Weidemann Wieland (adm.), Frode Lindtvedt (adm.), Rune Bye (adm.), Jan Inge Krossli (adm.), Siri Lombness (adm.), Lasse Jalling (adm.), Helga Birgitte Aasdalen (adm.)

Dato: 25. april kl. 08.30-10.00

Møteleder: Kjersti Stenseng (KDD)

Referent: Kaja Eriksrød (KDD)

1. KONSULTASJONSMØTET

Stenseng ønsket velkommen til konsultasjonsmøtet.

2. TVERRGÅENDE TEMAER

Statlig styringstrykk mot kommunene og fylkeskommunene

Stenseng og Helgesen uttrykte enighet om viktigheten av dette temaet. Helgesen viste til KS' innspill til møtet, og utdypet resultatene fra KS' debatthefte. KS viste til at kommunene opplever at de har liten frihet i utformingen av oppgaveløsningen, samtidig som det forventes at de raskt skal omstille seg for å håndtere utfordringer knyttet til stram økonomi og knapphet på menneskelige ressurser.

Helgesen viste til flere områder hvor det statlige styringstrykket er en utfordring for kommunesektoren. Antallet veiledere, retningslinjer og tilsyn ble trukket frem, samt konkrete eksempler. KS anerkjenner behovet for å satse på forsvar og beredskap framover, og ønsker et

samarbeid om å tenke annerledes, slik at fylkeskommunene og kommunene kan fortsette å levere gode velferdstjenester til innbyggerne fremover.

Stenseng sluttet seg til KS' virkelighetsbeskrivelse, og viste til at det er satt ned en kommunekommisjon som skal foreslå endringer i statens styring av kommunesektoren og legge til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgaveløsning i kommunesektoren. Stenseng framhevet viktigheten av å se på hva som kan gjøres med strukturer og systemer, da det er helheten og ikke nødvendigvis én enkelt regulering som er problemet.

Nessa Nordtun pekte på at samfunnet over tid har blitt mer individfokusert og rettighetsbasert. Mange individuelle rettigheter utløser stor ressursbruk fra det offentlige. Det å treffe balansen på hva som er til individets beste og hva som er til fellesskapets beste er et viktig spor å følge videre. Det er viktig at lovverket har legitimitet i befolkningen.

Solli og Hove tok opp at oppfyllelse av individuelle rettigheter krever mye ressurser i videregående opplæring. Det ble også presisert at noe fylker, som Akershus, må planlegge for en økning i antall elever, ikke nedgang. I arbeidet med å redusere det statlige styringstrykket er det viktig å få frem at det ikke handler om å fjerne rettigheter, men å se på alternative måter å innfri rettighetene på.

Rønning-Arnesen viste til at en konsekvens av vårt gode helsevesen og vår gode velferdsstat er at vi har mennesker med ulike behov. Hun berømmet ordførere rundt om i landet for å være ærlige om hvor krevende situasjonen er i flere kommuner, og at vi også må snakke om grenser for offentlig velferd, men dette er krevende. Rønning-Arnesen viste til en rekke tiltak i regi av Helse- og omsorgsdepartementet som er relevante med tanke på det statlige styringstrykket.

Det utarbeides blant annet et «dashboard» for kvalitet i tjenestene til eldre som skal inkludere den brukeropplevde kvaliteten. Verktøyet skal bidra til lokal styring, prioritering og mer åpenhet om tjenestekvalitet. Pasient- og brukerrettighetsloven skal også gjennomgås. Det er blitt lagt frem en prioriteringsmelding og det skal legges frem en prioriteringsveileder, som er ment som en hjelp til kommunene.

Rønning-Arnesen viste også til at det brukes for mye tid på å etterprøve enkeltvedtak, og at man heller må bruke tiden på bedre vedtak innledningsvis. Det ble også vist til at ny meldeordning for alvorlige hendelse i helse- og omsorgstjenestene er sendt til Stortinget. Lovendringene innebærer at meldinger om alvorlige hendelse skal sendes til Statsforvalteren fremfor Helsetilsynet. Regjeringen jobber med å vurdere de personellmessige konsekvensene av ulike tiltak.

Helgesen trakk igjen frem viktigheten av lokalt handlingsrom. KS ønsker at det gis mer handlingsrom til kommunene når det gjelder hvordan krav og rettigheter kan innfris. Det er også viktig å se på de personellmessige konsekvensene av alle tiltak. Helgesen trakk frem de bilaterale konsultasjonsmøtene med hvert enkelt departement som en fin anledning for å gå nærmere inn på ulike områder.

Kommunesektorens økonomiske rammer

Helgesen viste til at fylkeskommunene har store utfordringer, særlig knyttet til utgifter til kollektivtrafikk hvor konsekvensene vil være økte priser eller kutt i rutetilbud. Det ble videre trukket fram at utbedring av fylkesveinettet er viktig i beredskapssammenheng. Helgesen pekte videre på høye utgifter til pleie og omsorg, at det bygges for få boliger og at det bør settes av mer midler til flom og skredsikring. KS er bekymret for at den grunnmuren fylkeskommunene og kommunene er for velferdsstaten er i ferd med å rakne. Staten og kommunesektoren har et felles ansvar for at kommuner og fylkeskommuner er i stand til å levere velferdstjenestene til innbyggerne.

Fauchald og Solli påpekte i tillegg at det er viktig at bosetting av flyktninger fullfinansieres, og tok opp innspillet til materialet om konsekvenser for kommunene ved retur av ukrainere.

Nessa Nordtun viste til at hun er oppmerksomt på tiltak, råd og anbefalinger som skal lette arbeidet i kommunene på KDs område. Fleksibilitet i fag- og timefordelingen og endringer i vilkårene i opplæringsloven for skolemiljø, eksempler på dette. Evaluering av fullføringsreformen er et annet viktig tiltak for å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Når det gjelder bemanning i barnehagen pekte Nessa Nordtun på at det for en sektor med lave søkertall og mange som slutter, er viktig med en felles forståelse for bemanningsnormen i barnehagen. KS var enig i at dette er komplekst, og foreslo å ha et særmøte om bemanning, hvor utfordringene diskuteres.

Hopsø viste til at det er viktig med god dialog i en usikker tid og til at KS vil motta et brev om integreringsloven.

Stenseng viste forståelse for bekymringene som KS har tatt opp og sa at det er viktig og nyttig med god dialog for å få en felles virkelighetsforståelse.

3. KOSTNADSBEREGNINGSSAKER

Det ble ikke knyttet særskilte kommentarer til punktet.

4. LOVMEDVIRKNINGSSAKER

Helgesen viste til inkorporering av CRPD i norsk lov, og til at KS ber om at saken meldes opp formelt i konsultasjonsordningen som lovmedvirknings- og kostnadsberegningssak.

Helgesen pekte også på at det er ønskelig med større bevissthet på bruk av lovmedvirkningsordningen i saker som har konsekvenser for kommunesektoren.

5. BILATERALE AVTALER

Det ble ikke knyttet særskilte kommentarer til punktet.

6. EVENTUELT

Det var ingen saker til eventuelt.

Stenseng takket for et godt møte.